

IMKONIYATI CHEKLANGAN BOLALAR UCHUN TERAPIYA TURLARI

Murodxonova Farida Baxodir qizi
Toshkent Kimyo xalqaro universiteti
Special pedagogy fakulteti talabasi
muradkhanovaf@gmail.com
+998935356271

Annotatsiya:

Ushbu maqolada bolalar uchun mo'ljallangan terapiya turlari, ularning rivojlanishidagi ahamiyati, ijtimoiy moslashuvga ta'siri va bolalar salomatligi uchun foydali jihatlari haqida so'z boradi. Bolalarga psixologik yordam ko'rsatish, ular uchun o'yin terapiyasi, musiqa terapiyasi, art terapiya kabi usullarni qo'llash orqali ularning hissiy va ijtimoiy holatini yaxshilash bo'yicha ma'lumotlar keltirilgan. Shuningdek, terapiya turlarining bolalar tarbiyasi va ularning kelajakdagi muvaffaqiyatlariga ijobiy ta'siri haqida ham to'liq yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: Art terapiya, Izoterapiyaning foydalari, Monotipli landshaft, Klaksografiya, Rangli qirib tashlash, Sepish, Qum terapiyasi, Ertak terapiyasi, Musiqa terapiya, Qo'g'irchoq terapiyasi, O'yin terapiya.

Аннотация:

В этой статье рассматриваются виды терапии, предназначенные для детей, их значение в развитии, влияние на социальную адаптацию и преимущества для здоровья детей. Представлена информация об оказании психологической помощи детям, улучшении их эмоционального и социального состояния посредством применения для них таких методов, как игровая терапия, музыкотерапия, арт-терапия. Также подробно рассказывается о положительном влиянии видов терапии на воспитание детей и их будущий успех.

Ключевые слова: Преимущества Арт терапии, Изотерапии, Монотипического пейзажа, Кляксографии, Цветного скребка, Посыпки, Песочной терапии, Сказкотерапии, Музыкальной терапии, Кукольной терапии, Игровой терапии.

Annotation:

This article will talk about the types of therapy intended for children, their importance in their development, their impact on social adaptation and their beneficial aspects for children's health. Information is provided on improving the emotional and social condition of children through the use of methods such as psychological support, play therapy for them, music therapy and art therapy. There is also a full coverage of the positive effects of the types of therapy on the upbringing of children and their future success.

Key words: Art therapy, Benefits of ISO therapy, Monotypic landscape, Claxography, Colour scraping, Sprinkling, Sand therapy, Fairy tale therapy, Music therapy, Theatre therapy, Play therapy.

Terapiya turlariga o'tishimizdan avval terapiya o'zi nimaligini tushunib olishimiz zarur. Terapiya (yun. *therapeia* - davolash) so'zidan olingan. Biz asosan imkoniyati cheklangan bolalar uchun quyidagi terapiyalardan foydalanamiz bular: art terapiya, izo-terapiya, monotipli landshaft, klaksografiya, rangli qirib tashlash, sepish, qum terapiyasi, ertak terapiyasi, musiqa terapiya va o'yin terapiya. San'atning har qanday turi davolash uchun ishlatilishi mumkin. Rasm chizish, loydan narsa yasash, origami yoki applikatsiya. Shuningdek, raqs musiqa va kino ham. Art terapiya - psixokorreksiya usuli hisoblanadi. Bu allaqachon bir necha marta yaxshi natijalar ko'rsatgan metod. Muolaja jarayonida san'atning deyarli barcha turlari insonning ruhiy-emotsional holatini yaxshilaydi, bolaning ichki muammolariga ijobiy ta'sir ko'rsatadi, qo'rquvlarini, xohish-istaklarini va maqsadlarini anglashni hamda ularni mavjud bo'lgan ijodiy yo'llar orqali ifodalashni o'rgatadi. Quyida terapiyalar haqida batafsil ma'lumotlar keltirilgan.

Art terapiya - san'at bilan davolash va tuzatish, ichki kechinmalar, tashvish, stressni bartaraf etish va hayot resurslarini tiklash usullarini o'rganish va o'zlashtirish. Nogiron bolalarning shaxsiyatini tuzatish hissiy-irodaviy va bilish sohalarini rivojlantirish bo'yicha ishlashdir. Art terapiyaning maqsadi: o'zini namoyon qilish va o'zini bilish qobiliyatini shakllantirish orqali shaxsiyat rivojlanishini uyg'unlashtirish. Art terapiyaning vazifalari: korrektsiyalash, tarbiyalash, psixoterapevtik mashg'ulotlar, diagnostika, rivojlantirish. Art terapiya quyidagi maqsadlarda qo'llaniladi: psixologik yo'qotishlar (jarohatlar), ijodkorlikni rivojlantirish, qaysarlik, qo'rquv, duduqlanish, tez-tez kayfiyat o'zgarishi, kechikkan nutq va ruhiy rivojlanish orqada qolishi, tengdoshlar va kattalar bilan muloqot qilishdagi qiyinchilik, qo'zg'aluvchanlik, yosh bilan bog'liq inqirozlar, inqirozli vaziyatlar, tajovuzkorlik, giperaktivlik, bolalar bog'chasi yoki maktabga tayyorgarlik (moslashish davri), ota-onaning bola ustidan nazoratni yo'qotishi, itoatsizlik, uyatchanlik va o'ziga ishonchsizlik, shaxsning yaxlitligini rivojlantirish. Art terapiya yo'nalishlari: Immogoterapiya, Izoterapiya, Art terapiyaning vizual ko'rinishi, Kinesiterapiya, Xoreoterapiya, Biblioterapiya, Musiqa terapiyasi, Vokal terapiyasi. Art terapiyaning ushbu yo'nalishlari ta'siri natijasida bolalar ijodkor va muloqotga kirishuvchan bo'ladi. Art terapiya tamoyillari : bolaning xohishi, bolani rag'batlantirish, ishonch, qiziqarli va sirli muhit, darsda ish olib borilayotgan materialning tushunarli, yorqin va chiroyli bo'lishi muhimdir, 15-20 daqiqadan so'ng yozish, chizish, musiqa chalish va tanaffus qilish va darsning o'ziga sog'liqni saqlash pedagogikasining elementlarini kiritish kerak.

Izoterapiya. Tasviriyy san'at terapiyasi hisoblanib, birinchi navbatda, bu rasm orqali ta'sir etish. Tasviriyy san'at bolaga o'zini his qilish va tushunish imkonini beradi; fikr va his- tuyg'ularini, orzu va umidlarini erkin ifoda etishga o'rgatadi. Izoterapiya jarayoni bolaga tushunish, stressni yengillashtirish, tinchlanish va faoliyatidan qoniqish hissini beradi. Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun rasm bu o'zlarining yangi tajribalarini aks ettirish va tushunish uchun o'zlarini ifoda etishga yordam beradi. Bola bilan ishlashda izoterapiya bola va uning ichki dunyosi haqida juda ko'p ma'lumot beradi, u nimani o'ylaydi, nimani his qiladi, kimdan, nimadan qo'rqadi va nimani sevadi va hokazo. Bolalar o'zlarining rasmlari orqali boshqalar bilan so'zma-so'z suhbatlashadilar. Chizish uchun turli xil materiallar qo'llaniladi: turli xil

bo'yoqlar (guash, akvarel, akril va boshqalar), qalamlar, ko'mir, pastel, mumli qalam qog'ozga iz qoldiradigan va rasm chizish yoki chop etishga qodir bo'lgan hamma narsalar. O'zining samaradorligiga qaramay, izoterapiya alohida davolash usuli va psixologik yordam sifatida yarim asr oldin paydo bo'lgan. Izoterapiya va uning ijobiy tomonlari quyidagilar: og'zaki muhokama qilish qiyin bo'lgan muammolarni aniqlashga imkon beradi, chizish ichki nazorat tuyg'usini rivojlantirishga yordam beradi, estetik tajribani, ijodiy o'zini namoyon qilishni rivojlantirishga yordam beradi, maktabda o'qish bilan bog'liq charchoq darajasini pasaytiradi, o'zini nazorat etishga o'rgatadi, ish jarayonida izoterapiya ishtirokchilarining shaxslararo munosabatlari yaxshilanadi. Izoterapiyaning asosiy maqsadi bolaga o'z dunyosida o'zini va mavjudligini anglashga yordam berishdan iborat. Izoterapiya darslari ham individual konsultatsiyalarda, ham guruh mashg'ulotlarida, seminarlarda o'tkaziladi. Bolalar bilan ishlashda turli xil chizish texnikasi qo'llaniladi. Keling, ulardan ba'zilarini ko'rib chiqaylik. Barmoqlar orqali bo'yash texnikasi, bunda materiallar va asboblardan foydalaniladi, masalan: guashli idishlar, A4 formatidagi istalgan rangdagi qalin qog'oz, salftkalar. Rasmni olish usuli. Bola barmog'ini guashga botirib, qog'ozga nuqta, dog'lar qo'yadi (g'oyaga qarab - rezavorlar, klasterlar chizish; varaqni rangli dog'lar bilan xaotik to'ldirish - kayfiyatni chizish). Keyingi texnika bu Qo'l kaftlarini chizish deb nomlanadi bunda materiallar va asboblari: guashli keng likopchalar, cho'tka, A4 formatidagi istalgan rangdagi qalin qog'oz, salftkalar. Rasmni olish usuli: bola qo'lini guash ichiga botiradi yoki cho'tka bilan bo'yashadi va qog'ozga iz qo'yadi. Chop etish rasm (qush, daraxt) olinmaguncha cho'tka bilan tugatiladi. Monotipli landshaft texnikasi. Materiallar va asboblari: qog'oz, chotkalar, guash yoki akvarel, nam shimgich, kafel. Rasmni olish usuli. Bola bir varaq qog'ozni yarmiga taxlaydi. Uning yarmida u tabiatni chizadi, ikkinchisida - ko'lda, daryoda bo'lgani kabi uning aksi olinadi. Bo'yoq qurib qolmasidan chizma tezda buklanadi. Asl chizma, undan iz qo'yilgandan so'ng, bo'yoqlar bilan jonlantiriladi". Monotip uchun siz qog'oz varag'i va plitkadan ham foydalanishingiz mumkin, uning ustiga chizilgan bo'yoq bilan qo'llaniladi, keyin u nam qog'oz bilan qoplanadi. Rangli qirib tashlash. Grataj (frantsuzcha gratter - qirish, tirnash) - qalam yoki o'tkir asbob bilan siyoh bilan to'ldirilgan qog'oz yoki kartonni chizish orqali rasm chizish usuli. Materiallar va asboblari: rangli karton yoki qalin qog'oz, akvarel

yoki guash bilan tonlangan, sham, keng cho'tka, guashdan tayyorlangan idishlar, o'tkir uchli tayoq yoki bo'sh novda, suyuq sovun. Rasmni olish usuli. Bola qog'oz varag'ini sham bilan ishqalaydi, shunda u butunlay mum qatlami bilan qoplanadi. Keyin varaq suyuq sovun qo'shilishi bilan guash qatlami (rangi qarama-qarshi) bilan bo'yaladi. Quritgandan so'ng, chizilgan tayoq bilan chiziladi. Bundan tashqari, etishmayotgan tafsilotlarni guash bilan yaxshilash mumkin. Klaksagrafiya. Materiallar va asboblari: qog'oz, siyoh yoki suyuqlik bilan suyultirilgan guash idishda, plastik qoshiq yoki cho'tka. Tasvirni olish usuli: bola guashni plastik qoshiq bilan olib, qog'ozga quyadi yoki qalin cho'tka bilan suv bilan suyultirilgan bo'yoqni oladi va qog'oz varag'iga dog'larni qo'yadi, silkitadi. Natijada tasodifiy joylashtirilgan dog'lar. Keyin varaq boshqa varaq bilan qoplanadi va bosiladi (asl varaqni yarmiga egib, yarmiga siyoh tushirib, ikkinchisi bilan yopishingiz mumkin). Keyinchalik, yuqori varaq olib tashlanadi va tasvir qanday ko'rinishini aniqlash uchun diqqat bilan tekshiriladi. Yo'qotilgan tafsilotlar chizilgan. Trubochka orqali Klaksagrafiya. Materiallar va asboblari: idishdagi qog'oz, siyoh yoki suyuq suyultirilgan guash, plastik qoshiq yoki cho'tka, ichimlik somoni. Rasmni olish usuli. Bola bo'yoqni plastik qoshiq bilan olib, uni qog'ozgaga quyib, kichik nuqta (tomchi) hosil qiladi yoki cho'tka bilan suv bilan suyultirilgan bo'yoqni oladi va qog'oz varag'iga dog'larni qo'yadi, muloyimlik bilan silkitadi. Keyin bu nuqtaga naychadan puflaydi, shunda uning uchi dog'ga ham, qog'ozga ham tegmaydi. Agar kerak bo'lsa, protsedura takrorlanadi. Sepish. Materiallar va asboblari: qog'oz, guash, karton bo'lagi, qattiq cho'tka yoki taroq, tish cho'tkasi. Tasvirni olish usuli. Bola bo'yoqni cho'tkaga tortadi va uni qog'oz ustida ushlab turgan kartonga engil uradi - bo'yoq qog'ozga sepiladi. Bo'yoqni purkash uchun siz tish cho'tkasi yoki taroqdan ham foydalanishingiz mumkin.

Qum terapiyasi - bu har bir bolaning individualligini ochib berishga, uning dunyoqarashini kengaytirishga, uning istaklari va imkoniyatlaridan xabardor bo'lish qobiliyatini rivojlantirishga imkon beradigan usullardan biridir. Qum bilan nima qilish mumkin? Tayoq bilan qumga, Qumdagi rangli qumga, kartonga, yoritilgan stolga chizish. Qum yuzasida har xil releflarni qurish. Sepish, suvlash, puflash. Buzish va qayta qurish. Turli xil narsalarning izlarini qoldirish. Rangli qum qo'shish. Rangli qum donalarini, toshlarni, naqshli tartibda taxlash. Turli xil raqamlar, binolar,

transport vositalarini joylashtirish. Darslarni o'tkazish bo'yicha tavsiyalar: bolalar tik turgan holda ishlashlari ma'qul - shunda ular ko'proq harakat erkinligiga ega bo'ladilar; mashg'ulotlardan oldin va keyin bolalar qo'llarini yuvishlari kerak; dars oldidan xavfsizlik bo'yicha suhbat va qum qutisi bilan ishlash qoidalarini o'tkazish kerak; sinflar uchun barcha jihozlar bolaning ko'zlari darajasida kichik savat yoki tortmalarga joylashtirilishi kerak; bolalar bilan qandaydir "aqliy hujum" ni tashkil qilish foydali bo'ladi, uning davomida, masalan, o'yinlar va chizish uchun qanday boshqa materiallar mos kelishini muhokama qilishingiz mumkin. Bolalar bilan ishlash shakllari: "Ertaklar" qumdagi ertaklar bolada odamlarning ichki dunyosiga oid nozik tuyg'usini rivojlantirish vositasi, tashvishlaridan xalos bo'lish, kelajakka ishonchni tarbiyalash, har qanday holatda ham hammasi yaxshi bo'lishiga ishonitirish. Ertak qum mamlakatiga kirib, bolalar sehrli qum qutisida o'ynashadi va o'zlarini haqiqiy sehrgarlar kabi his qilishadi. „Bizning qo'llarimiz izlari“. Bolalar qumda qo'l izlarini yasashni, hayvonlarning izlarini barmoqlari bilan tasvirlashni juda yaxshi ko'radilar. Qo'lingizni qumga ko'mish ham juda qiziqarli va yoqimli. "Sir". Qumda nima yashiringan? Har qanday o'yinchoqlar qumda yashiringan, kesh belgilangan bo'lsa, bolaning vazifasi "sir" ni qazib olish va keyin shunga o'xshash qilishdir. „Bu kimning izlari?“. Qumda g'alati oyoq izlari bor. Ularni bu yerda kim yoki nima qoldirishi mumkin? Ular kimga tegishli? Keling, bu topishmoqni hal qilamiz va bu izlarning egasini topamiz. Qumdagi chizmalar va naqshlar. Tayoq va ko'p rangli boncuklar, shisha, qobiqlar yordamida siz harflar, raqamlar, geometrik shakllar va butun rasmlarni chizishingiz mumkin. Agar yoritgichni yoqsak, bolalar chizgan rasmlari sehrli bo'lib tuyiladi.

Ertak terapiya. Ertak terapiyasining butun texnologiyasi 4 ta asosiy tamoyilga asoslanadi: 1. Qadriyatlar: asosiysi, inson ongiga qaror qabul qilishda har qanday vaziyatda unga amal qilishi kerak bo'lgan to'g'ri hayotiy qadriyatlar haqida ma'lumotni etkazishdir. Ertakni o'qib bo'lgach, ulaming o'zaro yordam, mehr-muhabbat, do'stlik, mehr-oqibat, haqiqat, e'tiqod, qadr- qimmat, insoniylik, mehr-oqibat kabilari haqida so'z yuritish zarur. 2. Hayotiy kuch: inson asosiy qadriyatlarni o'zlashtirgandan so'ng, har qanday harakat uchun ichki kuch zarurligini anglash uchun ish olib boriladi. Bu hammada bor, lekin ko'pchilik uchun bu toshlar bilan qoplangan eshikka o'xshaydi (muammolar, shubhalar, umidsizliklar, psixologik

travma). Ševgi, ishonch, umid borliqning tayanchi ekanligini tushunishingiz mumkin, lekin shu bilan birga ular hayotga kirishini ta'minlash uchun hech narsa qilmaysiz.

Ko'p qirralilik: psixolog har bir ertakni javonlarga qo'yadi, syujet va qahramonlarni turli pozitsiyalardan yoritadi. Bu inson dunyoda faqat yomonni ko'ra olmasligini tushunishi uchun qilingan. Har qanday hodisani turli tomonlardan ko'rib chiqish va unda ijobiy daqiqalami topish mumkin. 4. Ikki haqiqat: ertak terapiyasi inson ongida ikkita haqiqatni yaratadi: ertak (ruhiy) va kundalik (ijtimoiy). Pedagogning vazifasi assotsiatsiyalar orqali birinchilarning resurslarini bolaning hayotiy amaliyotiga to'qishdir. Har bir yosh uchun hikoyalar mavjud. Kichkintoylar uchun xalq ertaklari mos keladi, yanada sodda va tushunarli. Maktab yoshidagi bolalar uchun muallifning ertaklari qiziqarli va foydali bo'ladi, jumladan, xalq ertaklarini adabiy ishlashda. Shuningdek, bola ota-onasi bilan birgalikda ertak va uning qahramonlarini o'ylab topishi mumkin. Ba'zida hikoyaning qahramoni bolaning o'zi bo'lishi mumkin, o'z ertagi unga qandaydir muammolarni hal qilishga yordam beradi, qo'rquvni engish yoki yangi narsalarni o'rganishga yordam beradi. Ertaklar o'rgatadi: dunyo yaxshi va yomon odamlarga, hayvonlarga va boshqa mavjudotlarga bo'linishini. Lekin har doim yaxshilar ko'proq bo'ladi va omad ularni yaxshi ko'radi. Yovuzlar esa hayotini yomon yakunlaydilar. Ertak ijobiy qahramon obrazini shakllantiradi: mehribon, aqlli, kuchli, so'ziga sodiq. Ertaklar bizni qiyinchiliklardan qo'rqqmaslikka o'rgatadi. Bosh qahramon har doim har qanday ishni qiladi, bu qanchalik imkonsiz bo'lib tuyulmasin. Va u g'alaba qozonishida o'ziga ishonch, jasorat va do'stlarning yordami muhim rol o'ynaydi. Ertak odamlarni tashqi ko'rinishiga qarab baholamaslikni o'rgatadi. Ivan tentak har doim Ivan Tsarevich bo'lib chiqadi, va qurbaqa malika - go'zal malika. Va dahshatli Baba Yaga barcha ertaklarda salbiy xarakter emas. Ertak o'rgatadi: yaxshi ish birinchi urinishda olinmaydi. Ertak qahramoni Zmey Gorynichga uch marta borishi kerak yoki boshqa yirtqich hayvon lekin jasorat va matonat g'alaba bilan taqdirlanishi aniq. Hikoya vatanparvarlikni o'rgatadi. Bosh qahramon har doim himoyaga chiqishga tayyor yirtqich bosqinchilardan vatan. Ertak ota-onaga muhabbatni o'rgatadi. Otasi yoki onasi uchun topshiriqni bajarayotgan qahramon Biz har doim beparvo birodarlarimizdan ko'ra ko'proq hurmat qilamiz.

Musiqqa terapiyasi - bu musiqadan hissiy qo'rquvlar, harakat va nutq buzilishlarini, xatti harakatlardagi buzilishlarni, muloqotdagi qiyinchiliklarni tuzatish, shuningdek, turli kasalliklarni davolash uchun vosita sifatida foydalanadigan usul. Ko'pgina olimlar, shifokorlar va o'qituvchilarning fikriga ko'ra, musiqa sog'liq uchun ulkan imkoniyatlarga ega. Musiqa terapiyasining afzalliklari quyidagilardan iborat: mutlaqo zararsiz, foydalanish qulayligi, nazorat qilish imkoniyati. Musiqa terapiyasi umumiy hissiy holatga foydali ta'sir ko'rsatadi bolalarning ahvoli bolalarning hissiy holatini oshiradi, agar: darslar uchun qulay sharoitlar yaratilsa, o'ylab topilgan uslubiy usullar: mashqlar, o'yinlar vazifalar, tanlangan maxsus musiqiy asarlar, bolalarda sezgi organlari ishtirok etsa integratsiya o'rnatilib musiqiy ta'sir boshqa turlar bilan faoliyat. **Qo'g'irchoq terapiyasi** - bu holatni tashxislash va tuzatish uchun ishlatiladigan art terapiyaning proektiv usuli ham hisoblanadi. Uning doirasida, o'ynoqi tarzda, siz kerakli ijtimoiy rolni sinab ko'rishingiz, uning ijobiy va salbiy tomonlarini tushunishingiz, ijobiy natijaga moslashingiz mumkin. Ota-bobolarimiz: "Qo'g'irchoq o'ynamagan baxtni ko'rmadi", - deganlari ajablanarli emas. Bundan tashqari qo'g'irchoq terapiya bolalar bilan ishlashda qo'llaniladigan psixoterapiya usuli bo'lib, bolalarning hissiy va psixologik holatini yaxshilashga yordam beradi. Ushbu usul qo'g'irchoqlarni o'yinlar, rolli mashg'ulotlar yoki hikoyalar orqali ishlatishni o'z ichiga oladi. Quyida ushbu terapiyaning maqsadlari, foydalari va qo'llanilish yo'llari haqida batafsil ma'lumot: Maqsadi: 1. Bolaning ichki hissiyotlarini ifodalashini osonlashtirish. 2. Travmalar yoki stressli holatlar bilan ishlash. 3. Ijtimoiy va kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirish. 4. O'zini tutishdagi muammolarni tuzatish. Afzalliklari: Hissiy yechim: Bolalar o'zlarining his-tuyg'ularini qo'g'irchoqlar orqali erkinroq ifoda qilishadi. Stressni kamaytirish: Travmatik tajribalarni ifoda qilish va qayta ishlashga yordam beradi. Tasavvurni rivojlantirish: Bolaning tasavvuri va ijodkorlik qobiliyatlarini kuchaytiradi. Oson kirishuvchanlik: Bu usul oddiy va bolalar uchun qiziqarli ko'rinadi. Ishlash usuli: 1. Rolli o'yinlar: Bolaga qo'g'irchoqlar orqali o'z hayotidagi vaziyatlarni qayta jonlantirish imkoniyati beriladi. Masalan, maktabda do'stlari bilan bo'lgan muammoni qo'g'irchoqlar yordamida ifodalaydi. 2. Hikoya yaratish: Bolalar qo'g'irchoqlarga asoslangan hikoya yaratadi. Shu orqali boladagi ichki tajribalar aniqlanadi. 3. O'zini identifikatsiya qilish: Bola o'zini qo'g'irchoq bilan bog'laydi,

bu orqali psixolog bolani chuqurroq tushunishi mumkin.4. Stressni boshqarish: Bolalar qo'g'irchoqlar yordamida ularni bezovta qiladigan vaziyatlarni o'ynab chiqib, stressdan xalos bo'lishadi. Ushbu terapiya jarayonida quyidagi qo'g'irchoqlardan foydalanishimiz mumkin: oddiy yumshoq qo'g'irchoqlar, qo'l uchun qo'g'irchoqlar, ertak qahramonlariga o'xshash qo'g'irchoqlar, psixologik xususiyatga ega maxsus qo'g'irchoqlar. Tegishli mutaxassis yordami bilan olib borilgan qo'g'irchoq terapiyasi bolalarda hissiy barqarorlik, ijtimoiy moslashuvchanlik va o'ziga bo'lgan ishonchni oshirishi mumkin.

O'yin terapiyasi. O'yin terapiyasi ("stol ustidagi psixodrama") - bu o'yin yordamida bolalarga psixoterapevtik ta'sir ko'rsatish usuli. O'yin terapiyasi usuli guruhda ham, individual ishda ham qo'llanilishi mumkin. Nogiron bolalar va nogiron bolalar bilan ishlashda art-terapiyadan foydalanish- bu ijodkorlik orqali tuzatish va rivojlantirish usuli. - nozik vosita mahoratini, ijodkorligini va tasavvurini rivojlantiradi; bolalarning hissiy ijobiy munosabatini yaratadi; ishning noan'anaviy shakllari bolalarga juda ko'p ijobiy his tuyg'ularni beradi, bu esa uyatchanlik va qo'rquvni engishga yordam beradi; art terapiyaning ahamiyati natija emas (ijodiy mahsulot), balki ishtirokchining shaxsiyati.

Xulosa:

Xulosa o'rnida shuni aytish kerakki, maktabgacha yosh bola shaxsining rivojlanishi va uning psixodiagnostikasi uchun juda muhim ahamiyatga ega bo'lgan davr hisoblanadi. Shu sababli bu davrga alohida e'tibor bilan qarash lozim. "Har bir ota-ona, tarbiyachi va o'quvchilar bola shaxsining xususiyatlarini bilishi va bola bilan shug'ullanishi lozim".

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston milliy ensiklopediyasi (2000-2005) Art terapiya - G.Orifjonovna
2. A'zamxo'jayev T.S., Yusupov A.S., «Bolalarda intensiv terapiya xususiyatlari» o'quv qo'llanma.
3. Elektron resurslar.